

انسانی حقوق دا عالمی منشور

پہلی ڈالھ

ن دا ارادہ کیتا ۛوے ۔ جیمٹرا اقوام متحدہ دے منشور دا حصہ ہے ۔ ایندے وچ انسانی عزت تے و فار، جیادی انسانی حقوق، عزت نفس اتے لوکاں دے یقین دا اقرار کیتا ۛے ۔ کون انسانی حقوق دا عالمی منشور منظور کرتے ایند اعام اعلان کیتا ۔ اگلے مہیاں تے **الِقوامِبنفِوجدی دہو وضرر لِبنا و سبلش**کیٹی وسفیی1948۔ منشور اچ اقوام متحدہ نے صاف تے سادہ لفظاں اچ حقوق ڈساڈن ۔ جنہاں وچ ہر کوئی برابر داشر یک ہے ۔ ے ڈو جھے تعلیمی اداریاں وچ ایکون پڑھ کے سنزایا ونجے ۔ ایندی تفصیلات کھول تے ڈسائی ونجن تے ایں سلسلے وچ سیاسی جیاداں تے کہیں ملک نال کوئی فرق ناں کیتا ونجے ۔ اے حقوق تہ اڈی ملکیت ہن تے انہاں دے بارے وچ پوری معلومات حاصل کرو ۔ آپتے تے ڈوجھیاں کیتے انہاں حقوق دے بچنو تے ودھارے وچ اساڈ ا تہ وٹانو ۔

تمہد تے عبارت

کیوں جو ہر انسان دی ذاتی عزت تے انساناں دے ۛکو جڑے تے نہ مکئ وا لے حقوق کون منڑاں دنیا وچ ازادی، انصاف تے امن دی جیاد ہے ۔ ئی بنڑ ونجے جیندے وچ ہر انسان کون آپئی ڈال آکھن تے آپتے عقیدے تے قائم رھوئن دی ازادی ۛوے ۔ کوئی ڈر خوف نہ ۛوے اتے لونڈیاں ضرور ناں وی پوری تھیندیاں رھون ۔ کیوں جو ظلم تے زیادتی دے خلاف انسان کون بغاوت تے مجبور تھیوئن کنوں بچاوئن کیتے ضروری ہے جو قنون دی بالاد ستی دے ذریعے انسانی حقوق دا بچنو کیتاو بچے کیوں جواے ضروری ہے جو قوماں تے ملکاں دے درمیان دوستانہ تعلقات کون ودھایا ونجے ۔ اتے مردان تے عورتاں دے ۛکو جڑے حقوق اُتے آپتے یقین دا اقرار کیتے اتے زیادہ ازادی دے محول وچ وسبب دی ترقی تے جنگے معیار زندگی تے ودھارے دا ارادہ طاہر کیتے ۔ کیوں جو ر کن ملکاں نے اے دی وعدہ کیتے جو اقوام متحدہ دے تعاون نال پوری دنیا وچ انسانی حقوق منویسن تے جیادی ازادیاں ڈویسن ۔ کیوں جو انہاں و عدیاں کون پورا کرئن کیتے ضروری ہے جو اساں حقوق تے ازادیاں کو سمجھوں ۔ دیں کیتے ۛ

جنرل اسمبلی اعلان کریندی ہے جو

جے حقوق تے ازادیاں دا احترام پیدا کرے اتے قومی تے بین الا قوامی کارگزاری دے ذریعے رکن ملکاں تے انہاں دے ماتحت علا قیاں وچ انہاں کون منولوئن دیاں کوششاں کرے ۔

دفعہ ۱

ادا تے حقوق تے عزت دے اعتبار نال ۛکو جڑے پیدا تھیندن ۔ قدرت ولوں انہاں کون عقل تے سمجھ عطا تھیندی اے ۔ دیں کیتے ۛک ڈوجھے نال بھریں داسلوک کرئ ا چاہی دا اے ۔

دفعہ ۲

زبان، مذہب، سیاسی، قومی تے سماجی ڈانڈھے، جائداد، جم بل اتے ڈو جھی حیثیت کنوں قطع نظر انہاں سارے حقوق تے ازادیاں دا حقدار ہے جتھاں داد کر اعلان وچ کیتا ۛے ۔ ین الا قوامی حیثیت دی جیاد تے کوئی فرق نہ کیتا ویسی ۔ چا بے اوند ا ملک یا علاقہ ازادیاٹو لیتی ۛوے، غیر خود مختاریا خود مختاری دی ڈو جھی حدود دا پابند ۛوے ۔

دفعہ ۳

ہر شخص کون آپئی جان، ازادی تے ذاتی بچنو دا حق حاصل ہے ۔

دفعہ ۴

کوئی شخص پانھا یا پانھی بنڑا کرے نہ رکھیاویسی ۔ ہر قسم دی غلامی یا پانھیاں دے کاروبار تے پابندی تے ۛو سی ۔

دفعہ ۵

کہیں شخص تے ظلم یا او کون ماریا کتیاںہ ویسی ۔ ناں اوندی بے عزتی کیتی ویسی تے ناں ہی لوکوں سزاڈتی ویسی ۔

دفعہ ۶

ہر شخص کون حق حاصل ہے جو ہر جاتے قنون اوندی شخصیت کون مٹے ۔

دفعہ ۷

فرق دے بغیر قنون دے ۛکوچئی بچنو دے حق دار ہن ۔ ایں اعلان دے خلاف کوئی فرق کیتے و بچن یا فرق واسطے ابھارے و بچن دی صورت اچ سارے ۛکو جڑے بچنو دا حق رکھیندن ۔

دفعہ ۸

ہر شخص کون انہاں کماں دے خلاف قنونی چارہ جوئی دا پورا حق حاصل ہے جنہاں نال آئین یا قنون دی طرفوں ملے ۛوئے اوندے حقوق ختم تھیندے ۛوون ۔

دفعہ ۹

کہیں شخص کون غیر قنونی طریقے نال نہ گرفتار کیتا ویسی نہ حراست وچ رکھا ویسی تے نہ ہی ملک تون باہر کڈھیا ویسی ۔

دفعہ ۱۰

ۛکو جیاں حق حاصل ہے جو اوندے حقوق تے فرائض دا تعین یا اوندے خلاف کہیں فوجداری مقدمے دی سماعت ازاد تے غیر جانبدار عدالت دے کھلے اجلاس وچ انصاف نال کیتی ونجے ۔

دفعہ ۱۱

بے گناہ سمجھے ونجئن دا احقدار ہے جیں توڑی لوندے خلاف کھلی عدالت وچ قنون دے مطابق جرم ثابت نہ جھیس اتے لوکوں آپئی صفائی پیش کرئن دا اپورا موقع نہ ڈتا ویسی ۔ کہیں شخص کون، ای ۛو جڑے کم یا غلطی دی جیاد تے، جیمٹرا کرئن ویلے ملکی یا بین الا قوامی قنون وچ جرم شمار نہ تھیند ا، کہیں جرم وچ پکڑ یا نہ ویسی ۔

دفعہ ۱۲

دخل اندازی نہ کیتی ویسی تے نہ ای کہیں دی عزت یا نیک نامی تے حملہ کیتا ویسی ۔ ہر شخص کون حق حاصل ہے جو قنون ای ۛو جئی مد اخلت یا حملے کھئن لوکوں محفوظر کھے ۔

دفعہ ۱۳

ہر شخص کون ازادی نال آپتے ملک وچ ہر جاتے آون ونجن اتے رھوئن داحق حاصل ہے ۔

ہر شخص کون آپتے ملک سمیت ہر ملک کون چھوڑن اتے آپتے ملک واپس و بچن دا حق حاصل ہے ۔

دفعہ ۱۴

ہر کہیں کون ظلم تے زیادتی کنوں بچن کیتے تے ڈو جھے ملکاں وچ پناہ حاصل کرئن اتے اوندے کنوں فائدے چاوئن دا حق حاصل ہے ۔

خون بچن کیتے استعمال نہی کیتا ونج سگیند اچ ےزیاں غیر سیاسی جرائم یا ای ۛو جڑے کماں دی وجہ نال کیتیاں ویندن جھپتے اقوام متحدہ دے مقاصد تے اصولاں دے خلاف ۛین ۔

دفعہ ۱۵

ہر شخص کون قومیت دا حق حاصل ہے ۔

کوئی شخص ناجائز طور تے قومیت کنوں محروم نہ رکھیا ویسی اتے نہ ای کہیں کون قومیت تبدیل کرئن دا حق ڈیوئن کنوں انکار کیتا ویسی ۔

دفعہ ۱۶

، قومیت یا مذہب دی کہیں پابندی دے بغیر برنیچن تے گھر وساوئن دا پورا حق حاصل ہے ۔ ڈوہاں کون نکاح، پرنیوے دی زندگی اتے طلاق دے معاملے وچ ۛکو جڑے حقوق حاصل ہن ۔ شادی ۛک ڈوجھے دی مکمل رضا مندی نال تھیونڑی چاہی دی اے ۔

کتبہ، وسبب دی فطری تے جیادی اکائی ہے اتے وسبب تے ریاست لوکوں تحفظ ڈیوئن دے ذمہ دار ہن ۔

دفعہ ۱۷

ہر انسان کون کلہا یاڈ وجھیاں نال مل کے جائد اور کھن دا حق حاصل ہے ۔

کہیں شخص کون زبردستی اوندی جائد او کنوں محروم نہ رکھیا ویسی ۔

دفعہ ۱۸

دب یا عقیدے کون تبدیل کر سڈدے اتے کلہا یاڈ وچ ےیاں نال مل کے سر عام یا کلہی جاتے، آپتے مذہب یا عقیدے دی تبلیغ، عبادت اتے مذہبی رسماں ازادی نال ادا کر سڈدے ۔

- دفعہ: ۱۹
- لے ہے ۔ ایندے مطابق انسان آزادی نال رائے قائم کر سڳدے تے کدی ذریعے نال کدی ملک توں علم تے نظریات حاصل کر سڳدے تے ہر جاتیں آپنے نظریات تے خیالات بجا سکدے ۔
- دفعہ: ۲۰
- ہر شخص کون ہر من طریقے نال میل ملاپ اتے کھ کرڻ تے ٹو لے بناوڻ احق حاصل ہے ۔
- کدی شخص کون کدی ٹو لے وچ شامل تھیون کیتے مجبور نہی کیتا ونج سڳدا ۔
- دفعہ: ۲۱
- ہر شخص کون آپنے ملک دی حکومت وچ براہ راست یا آزادی نال چٹے ہوئے نمائندیاں دے ذریعے حصہ گھنڻ دا حق حاصل ہے ۔
- ہر شخص کون آپنے ملک وچ سرکاری ملازمت حاصل کرڻ داہکو جیاں حق حاصل ہے ۔
- یاد پوری تھیون تے اصلی انتخابات دے ذریعے کیتا ویسی ۔ انتخابات وچ ہر کدی کون ووٹ پاوڻ داہکو جیاں موقع ڈتا ویسی اتے ووٹنگ آزادی نال تے حقہ انداز وچ تھیس ۔
- دفعہ: ۲۲
- ے قومی کوشش تے بین الاقوامی تعاون نال ایہو چٹے اقتصادی، معاشرتی تے ثقافتی حقوق حاصل کرے جیمیں اوندی عزت تے وقار تے شخصیت دی تعمیر تے ترقی کیتے ضروری ہن ۔
- دفعہ: ۲۳
- ہر شخص کون کم کار تے آزادی نال روزی زرگار کرڻ، کم دا منصفانہ تے سازگار ماحول اتے بے روزگاری دے خلاف بچنو دا حق حاصل ہے ۔
- ہر شخص کون کدی فرق دے بغیر ہکو چٹے کم دے کیتے ہکو چٹے معاویہ دا حق حاصل ہے ۔
- اوسے دا حق رکھیندے ۔ جیمیں الوندے تے لوندے بال بچیاں کیتے عزت دی حیاتی دا ضامن ہووے اتے اوندے وچ ضرورت دے مطابق سماجی تحفظ دے بے ذریاں و لوادھا کیتا ونجے ۔
- ہر شخص کون فائیدیاں دے بچنو کیتے تجارتی ٹو لے بنز اوڻ تے انہان وچ شامل تھیون دا حق حاصل ہے ۔
- دفعہ: ۲۴
- ہر شخص کون آرام تے دل وند لاوڻ دا حق حاصل ہے ۔ ایندے وچ کم دے مناسب اوقات اتے تنخواہ دے نال چھٹیاں دی سپو لتاں شامل ہن ۔
- دفعہ: ۲۵
- و لتاں ملنیاں چاہی دیاں ہن اتے بے زرگاری، بیماری، معزوری، رنڈیا، ہڈھیا یا وس کنوں باہر ایہو چٹے حالات دے خلاف جنہاں وچ زرگار چھٹ و نچے، بچنو دا حق حاصل ہے ۔
- وندی ماڈوہی خاص ڈیکھ بھال تے امداد دے حق دار ہین ۔ سارے بالال کون بھانویں او شادی کنوں پہلے جمے ہوون یا شادی دے بعد، و سب دے ہکو چٹے بچنو دا حق حاصل ہے ۔
- دفعہ: ۲۶
- کنوں مفت ہووڻی چاہی دی اے ۔ فنی تے پیشہ ورانہ تعلیم وسی سپولت سب کیتے ہووے اتے عالی تعلیم دی سپولت دی لیاقت دسی جیاد تے سب کیتے ہکو چٹی ہووڻی چاہی دی اے ۔
- سی ۔ ایہ ساریاں قومان اتے نسلی یا مذہبی گروہاں دے وچ، مفاہمت دو سٹی تے رواداری کون ودھیس اتے امن قائم رکھن کیتے اقوام متحدہ دی سرگرمیاں دا اڻواڻ کریسی ۔
- والدین کون ایں ڈال دا حق حاصل ہے جو او آپنے بالال کون آپنی مرضی دے مطابق تعلیم ڈیوا سڳدن ۔
- دفعہ: ۲۷
- ہر شخص کون وسیب دی ثقافتی زندگی وچ آزادی نال شامل تھیون، اوندے کنوں مزہ گھن اتے سائنس دی ترقی تے اونڈیاں سپولتیاں کنوں فائدے چاوڻ دا حق حاصل ہے ۔
- ہر شخص کون حق حاصل ہے جو اوندے انہان اخلاقی تے مادی فائیدیاں دا بچنو کیتا ونجے جھیلے اوندی سائنس ایجاد یا ادلمی یا فنکارانہ تخلیق دی وجہ نال لوکوں ملدن ۔
- دفعہ: ۲۸
- ہر شخص ایہو چٹیں سماجی تے بین الاقوامی نظام وچ شامل تھیون دا حقدار ہے جیندے وچ ایں اعلان دے مطابق حقوق تے آزادیاں ڈتیاں ویندیاں ہوون ۔
- دفعہ: ۲۹
- ہر شخص تے وسیب دیاں ذمہ داریاں دی ہوندن جیندے وچ اوندی شخصیت کون آزادی نال مکمل ترقی ملدی ہے ۔
- خیال رکھیس جھیزیاں بیاں دے حقوق تے آزادیاں دے بچنو کیتے اتے جمہوری وسیب وچ اخلاق تے لوکاں دے امن تے بھلائی دے تقاضے پورے کرڻ کیتے قنون دی طر فوں لائے ویدن ۔
- ایہ حقوق تے آزادیاں کدی صورت وچ اقوام متحدہ دے مقصدان تے اصولان دے خلاف نئیں ڈتیاں ونج سڳدیاں ۔
- دفعہ: ۳۰
- دا ایہ مطلب نئیں ڈدا ونج سڳدا جو ایندے ذریعے کدی ملک، گروپ یا شخص کون ڈو جھیاں دے حقوق تے آزادیاں دی خلاف ورزی کرڻ کیتے کوئی کارگزاری دا حق حاصل تھی گے ۔